

Urbański, Marek

"The Bible and medieval culture", ed. by
W. Lourdaux, D. Verhelst, Leuven 1979 :
[recenzja]

Przegląd Historyczny 72/2, 357

1981

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych, tworzonej przez Muzeum Historii Polski w Warszawie w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został opracowany do udostępnienia w Internecie dzięki wsparciu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach dofinansowania działalności upowszechniającej naukę.

The Bible and Medieval Culture, ed. by W. Lourdaux, D. Verhelst, Leuven University Press, Leuven 1979, s. VIII, 286.

Omawiana książka jest zbiorem referatów wygłoszonych na VII Międzynarodowym Kolokwium zorganizowanym przez Instituut voor Middeleeuwse Studies Uniwersytetu Katolickiego w Lowanium, w maju 1977 r. Tematyką tego spotkania, w którym udział wzięli, obok historyków, również filozofowie, teolodzy i socjologowie był szereg problemów związanych z przekładem Pisma Świętego na języki europejskie i jego recepcją przez społeczeństwa średniowieczne. Zainteresowania uczestników kolokwium skupiły się na trzech podstawowych zagadnieniach — stosunku Kościoła do kwestii przekładu Pisma na języki potoczne, a w tym kontekście roli Vulgaty i łaciny jako języka świętego, genezy i znaczenia pierwszych tłumaczeń Biblii na języki narodowe, wreszcie wpływu Starego i Nowego Testamentu na szeroko pojętą kulturę wieków średnich. Odbiciem tego jest tematyka opublikowanych artykułów.

Stosunek Kościoła do głoszenia słowa bożego w językach narodowych oraz zmiany, jakim podlegał on do XIV wieku omawia interesujący referat E. Dekkera: „L'Église devant la Bible en langue vernaculaire. Ouverture de principe et difficultés concrètes”; z kolei M. Richter („Latina lingua — sacra seu vulgaris”) kwestionuje „świętość” języka łacińskiego na romańskim obszarze językowym a zwłaszcza w Italii co najmniej do końca pierwszego tysiąclecia istnienia chrześcijaństwa.

Zagadnieniem najwcześniejszych przekładów tekstu Pisma oraz ich recepcji poświęcone są rozprawy M. M. Larèse'a, G. Stewarta, H. Hargreavesa, C. C. de Bruina, J. R. Smeetsa oraz interesująca próba określenia grupy czytelników Pisma dokonana przez R. C. Sneddon: „The Bible du XIIIe siècle: its Medieval Public in the Light of its Manuscript Tradition”.

Oddziaływanie tekstu Biblii na różne formy życia umysłowego wieków średnich omawiają kolejne rozprawki w tym R. Manselliego: „L'Apocalisse e l'interpretazione francescana della storia”, P. Dronke „The Song of Songs and Medieval Love-Lyric” oraz referaty J. Leclercque'a (o wykorzystywaniu tekstów biblijnych jako broni ideologicznej w epoce reformy gregoriańskiej), A. Schwartz'a i W. Henssa.

Całość opatrzona jest indeksem rzeczowo-osobowym oraz indeksem cytowanych kodeksów rękopiśmiennych.

M. U.

Aleksander Brückner, *Starożytna Litwa. Ludy i bogi. Szkice historyczne i mitologiczne*, oprac. Jan Jaskanis, „Pojezierze”, Olsztyn 1979, s. 238.

Ukazało się wreszcie oczekiwane od lat wznowienie znakomitego studium Aleksandra Brücknera. Krytycznego opracowania tej pracy podjął się J. Jaskanis z białostockiego ośrodka naukowego, archeolog zajmujący się problematyką bałtyjską.

Wydany w 1904 r. zbiór szkiców sumować miał w zamierzeniu dotychczasowy dorobek badań nad przeszłością ludów zamieszkujących obszary Prus, Żmudzi,